

Sammen skaper vi framtiden!

Vi har et aktivt samfunnsliv og levende lokaldemokrati, med høy grad av deltakelse og medborgerskap

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
17.17) Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og private og i det sivile samfunn, på grunnlag av partnerskapenes erfaringer og ressursstrategier.	Like muligheter til å delta i samfunnslivet for alle og et levende lokaldemokrati viktige ingredienser i «det gode liv». Målet er også en viktig forutsetning for å sikre en ønsket samfunnsutvikling i Lunner.
17.14) Oppnå en mer samstemt politikk for bærekraftig utvikling.	Målet er et konkret innspill fra formannskapet i første behandling av foreløpige forslag til mål, og skiller seg fra neste mål ved at det er et «vi»-mål, og ikke et «Lunner kommune»-mål.

Lunner kommune har god dialog med innbyggerne, med kort avstand mellom administrasjon, politikere og innbyggere, som sikrer medvirkning, tillit og forståelse for de valg vi tar.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
17.17) Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og private og i det sivile samfunn, på grunnlag av partnerskapenes erfaringer og ressursstrategier.	For å oppnå en ønsket og samstemt samfunnsutvikling er det viktig at samarbeidet mellom administrasjonen, politikere og innbyggere i kommunen fungerer godt og er basert på åpenhet og gjensidig respekt. Dette gjelder både den daglige dialogen, tilgjengeligheten innbyggerne opplever, god nok informasjon i saker og det at vi sikrer reell medvirkning i planleggingsprosesser.
17.14) Oppnå en mer samstemt politikk for bærekraftig utvikling.	Punktet har kommet frem gjennom medvirkningen i kommuneplanprosessen, samt fra oppstartsseminar og arbeidsgrupper med politikerne i kommunen.

Vi har et mangfoldig kulturliv og en mangfoldig og sterk frivillighet, som tar initiativ og samhandler med kommunen.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>17.17) Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og private og i det sivile samfunn, på grunnlag av partnerskapenes erfaringer og ressursstrategier.</p> <p>17.14) Oppnå en mer samstemt politikk for bærekraftig utvikling.</p>	<p>Frivillig sektor er en viktig samarbeidspartner for bl.a. integrering, folkehelse og kulturtilbud i kommunen. Et godt samarbeid mellom frivillighet og kommune er et viktig bidrag for å skape levende lokalsamfunn. Framtidens utfordringer innen velferd, oppvekst og integrering krever et tettere samarbeid med frivilligheten, og nye tanker om hvordan frivillige lag og organisasjoner kan delta i utviklingen av nye tjenester som tilskudd og alternativ til tradisjonelle tjenester.</p> <p>Kommunen har en sentral rolle i arbeidet med å stimulere det frivillige engasjementet lokalt. Et godt samarbeid mellom frivillighet og kommune krever kunnskap, møteplasser og engasjement. Kommuneansatte trenger kunnskap om hvordan frivilligheten fungerer og hva som finnes i kommunen. Frivilligheten trenger en kommune som er tilgjengelig, forutsigbar og imøtekommende.</p> <p>Politikerne har gjennom prosessen med kommuneplanen vært tydelige når det gjelder viktigheten av et mangfoldig kulturliv og en sterk frivillighet.</p>

Vi har en kultur for samhandling og deling, med åpenhet for nye ideer og løsninger.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>17.17) Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og private og i det sivile samfunn, på grunnlag av partnerskapenes erfaringer og ressursstrategier.</p> <p>9.1) Utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet, herunder regional og grensekryssende infrastruktur, for å støtte økonomisk utvikling og livskvalitet med vekt på overkommelig pris og likeverdig tilgang for alle.</p> <p>9.4) Innen 2030 oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med en mer effektiv bruk av ressurser og større anvendelse av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser, der alle land gjør en innsats etter egen evne og kapasitet.</p>	<p>Målet stammer fra Lunner kommunes innovasjonsstrategi (2017). En tydelig innovasjonsstrategi handler om å etablere et metodeverk for utvikling av tjenester og finne tiltak som gir økt politisk handlingsrom. I innovasjonsstrategien kom man blant annet fram til at:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Samhandling på tvers av enheter og med andre aktører rundt oss er viktig for å lykkes med tjenesteutvikling. -Gjennom dialog og samarbeid med innbyggerne skapes de beste tjenestene. Det gjør vi gjennom reell medvirkning og aktivt arenabruk. -Alle medarbeidere er sentrale aktører i tjenesteytingen. -Myndiggjorte medarbeidere er den viktigste kilden til ideer og kraft for innovasjon.

Like muligheter til gode liv – hele livet

Vi har helsefremmende og trygge nærmiljø, med innbyggere som har mulighet og kunnskap til å ivareta egen helse, trivsel og livskvalitet.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>3.5 Styrke forebygging og behandling av misbruk, blant annet av narkotiske stoffer og skadelig bruk av alkohol</p> <p>3.6 Innen 2020 halvere antall dødsfall og skader i verden forårsaket av trafikkulykker</p> <p>3.8 Oppnå allmenn dekning av helsetjenester, herunder beskyttelse mot økonomisk risiko, og allmenn tilgang til grunnleggende og gode helsetjenester samt trygge, virksomme og nødvendige medisiner og vaksiner av god kvalitet og til en overkommelig pris</p> <p>3.9 Innen 2030 betydelig redusere antall dødsfall og sykdomstilfeller forårsaket av farlige kjemikalier og forurenset luft, vann og jord</p>	<p>«Det gode liv» handler om at nærmiljøene der folk bor og beveger seg i hverdagen skal være helsefremmende og trygge. Dette er en sammensatt «oppgave». Her spiller både de fysiske rammene, tilgjengeligheten og sosiale relasjoner inn.</p> <p>Noe av kommunens handlingsrom innenfor dette kan blant annet være å legge til rette for at man kan ta ansvar for egen helse og livskvalitet, gjennom fysisk utforming av tettsteder og kompetanse blant kommunens ansatte. Tidlig innsats øker folks livskvalitet og reduserer omsorgsbehovet over tid.</p> <p>Målet stammer fra arbeidsgrupper med politikere. Trygge og gode nærmiljø med tilgang til natur har også vært et viktig tema i innbyggermedvirkningen.</p>

Vi har myndiggjorte og ansvarlige innbyggere, som opplever selvstendighet og mestring i alle livsfaser.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>3.5 Styrke forebygging og behandling av misbruk, blant annet av narkotiske stoffer og skadelig bruk av alkohol</p> <p>3.8 Oppnå allmenn dekning av helsetjenester, herunder beskyttelse mot økonomisk risiko, og allmenn tilgang til grunnleggende og gode helsetjenester samt trygge, virksomme og nødvendige medisiner og vaksiner av god kvalitet og til en overkommelig pris</p>	<p>Omsorgstjenesten må gjennom store endringer for å imøtekomme morgendagens behov for tjenester. Man må utvikle tjenesten slik at man kan gi faglig forsvarlig gode tjenester til flere med færre ressurser. For å kunne løse deler av velferdsoppdraget må kommunen omstille seg fra å i stor grad «levere tjenester» til å i større grad gi ansvar til innbyggerne for å ivareta egen helse. Fokuset dreies i større grad i dag til selvstendighet og mestring gjennom hele livet, og her har kommunen en viktig rolle. Viktige nøkkelord er fysisk helse, vekst og aktivitet, samt psykisk helse.</p> <p>Målet stammer fra helse- og omsorg sin satsing på «kommune 3.0» og har vært et tema som gjentatte ganger har vært tatt opp i politiske arbeidsgrupper.</p>

Vi har et trygt og oppbyggende oppvekstmiljø for barn og unge i Lunner, med opplæring som gir et godt utgangspunkt for å mestre voksenlivet.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>4.1) Innen 2030 sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring av høy kvalitet som kan gi dem relevant og reelt læringsutbytte.</p> <p>4.7) Innen 2030 sikre at alle elever og studenter tilegner seg den kompetanse som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling, blant annet gjennom utdanning for bærekraftig utvikling og livsstil, menneskerettigheter, likestilling, fremme av en freds- og en ikkevoldskultur, globalt borgerskap og verdsetting av kulturelt mangfold og kulturens bidrag til bærekraftig utvikling.</p>	<p>Barn og unges oppvekstforhold har vært et prioritert område i planstrategien fra 2016. Oppvekstmiljøet i Lunner skal være trygt og oppbyggende og være preget av trivsel, mestring og tilhørighet. Her spiller både bomiljø, sosiale og familiære relasjoner, fritidsaktiviteter, møteplasser og skolehverdag inn. Grunnlaget for å mestre voksenlivet legges i barndommen, og en engasjerende og relevant skolehverdag er avgjørende.</p> <p>Målet stammer fra FNs bærekraftsmål og politiske arbeidsgrupper, i tillegg til at det delvis er videreført og løftet opp fra gjeldende samfunnsdel og kommunedelplan.</p>

Lunner kommune har tjenester som oppleves som helhetlige og koordinerte, med god faglig kvalitet og godt innhold.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>Har ingen direkte tilknytning til FN17, men er et avgjørende mål på veien for å nå flere av Lunner kommunes andre mål som berører bærekraftsmålene</p>	<p>Inneholder i dette målet handler om kommunens rolle som tjenesteyter og lokal myndighet. Det er i møtet med kommunens tjenester at de fleste innbyggere «treffer» kommunen, og det er viktig at innbyggerne i kommunen opplever å møte «en kommune», fremfor flere tjenester som ikke samhandler. Målet fremkom tidlig i kommuneplanprosessen, på bakgrunn av en satsing på «kommune 3.0.» og en erkjennelse av at tjenestene er for lite koordinerte i dag.</p>

Lunner kommune fremmer befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold, gjennom forebygging og utjevning av sosiale helseforskjeller.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>10.1) Innen 2030, og raskere enn for det nasjonale gjennomsnittet, oppnå en gradvis og varig inntektsøkning for de fattigste 40 prosent av befolkningen.</p> <p>10.2) sørge for å myndiggjøre alle og fremme deres sosiale, økonomiske og politiske inkludering, uten hensyn til alder, kjønn,</p>	<p>Innholdet i dette målet inneholder mange av «ingrediensene» i visjonen vår «det gode liv». Dette betyr at det er menneskene som må stå i sentrum og at alt vi gjør skal være med på å fremme trivsel og helse. Mennesker i alle livsfaser, og med ulike forutsetninger, skal ha tilgang til et sunt og trygt nærmiljø som fremmer trivsel, mestring og tilhørighet.</p>

<p>funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status.</p> <p>10.3) Sikre like muligheter og redusere forskjellsbehandling, blant annet ved å avskaffe diskriminerende lover, politikk og praksis og ved å fremme lovgivning, politikk og tiltak som er egnet til å nå dette målet.</p> <p>10.4) Vedta politikk, særlig når det gjelder skatter og avgifter, lønn og sosialomsorg, med sikte på å oppnå en gradvis utjevning av forskjeller.</p>	<p>Grunnlaget for gode levevaner legges i barndommen. Et godt bomiljø, venner og familie, et mangfold av fritidsaktiviteter, møteplasser og deltakelse, er alle forhold som påvirker livsglede og helse.</p> <p>Dette gjelder i alt fra kommunens ordinære tjenester, til planlegging av fysiske miljøer til skole og kultur.</p> <p>Temaet har vært et gjennomgående tema gjennom flere politiske arbeidsgrupper. Formuleringen er delvis hentet fra formålsparagrafen til folkehelseloven.</p>
---	--

Vi jobber aktivt for å fremme likestilling og motvirke diskriminering, slik at alle har reell mulighet til å delta i aktiviteter i samfunnet.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>10.1) Innen 2030, og raskere enn for det nasjonale gjennomsnittet, oppnå en gradvis og varig inntektsøkning for de fattigste 40 prosent av befolkningen.</p> <p>10.2) sørge for å myndiggjøre alle og fremme deres sosiale, økonomiske og politiske inkludering, uten hensyn til alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status.</p> <p>10.3) Sikre like muligheter og redusere forskjellsbehandling, blant annet ved å avskaffe diskriminerende lover, politikk og praksis og ved å fremme lovgivning, politikk og tiltak som er egnet til å nå dette målet.</p>	<p>Mennesker i alle livsfaser, og med ulike forutsetninger skal ha lik reell mulighet til å ha en aktiv hverdag som fremmer trivsel, mestring og tilhørighet. Sosial ulikhet er et økende problem man dessverre ser effekten av på flere områder. Kommunen kan utnytte sine virkemidler til å motvirke sosial ulikhet og minske effekten av det.</p> <p>Et eksempel kan være utenforskap fra kultur- og friluftsliv, som oftere og i større grad rammer befolkningsgrupper med flere og sammensatte utfordringer i hverdagen. Dette krever at kommunen selv har et sterkere fokus på tiltak for utjevning og like muligheter, men betinger og at frivilligheten utfordres og inspireres til et slikt fokus.</p> <p>Dette gjelder i alt fra kommunens ordinære tjenester, til planlegging av fysiske miljøer til skole og kultur.</p>

Attraktive Lunner – med innbyggerne i sentrum

Vi har økt befolkning, og er spesielt attraktive for mennesker i etableringsfasen.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>Målet er plassert i tilknytning til FNs bærekraftsmål nr 8 da befolkningsvekst henger tett sammen med økonomisk vekst. Når det gjelder økonomi er det særlig mennesker i etableringsfasen som er attraktive, da de gjerne representerer en arbeidskraft som kan bidra til verdiskaping i regionen.</p>	<p>Befolkningsvekst er et gjentakende mål i kommuneplanens samfunnsdel. For å sikre en utvikling ønsker man en befolkningsvekst i kommunen. Det er unge mennesker i etableringsfasen som er målgruppen for «det gode liv» i Lunner. Dette er blant annet for å kompensere for eldrebølgen vi vet kommer.</p> <p>Målet er delvis videreført fra gjeldende samfunnsdel og har også kommet som innspill i politiske arbeidsgrupper.</p>

Vi har funksjonelle og attraktive tettsteder og bomiljøer, som gir innbyggerne muligheter til bærekraftige liv.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>11.1) Innen 2030 sikre allmenn tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger og grunnleggende tjenester til en overkommelig pris.</p> <p>11.2) Innen 2030 sørge for at alle har tilgang til trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris, og bedre sikkerheten på veiene, særlig gjennom utbygging av offentlige transportmidler og med særlig vekt på behovene til personer i utsatte situasjoner, kvinner, barn, personer med nedsatt funksjonsevne samt eldre.</p> <p>11.3) Innen 2030 oppnå en mer inkluderende og bærekraftig urbanisering med mulighet for en integrert og bærekraftig bosettingsplanlegging og -forvaltning som gir medbestemmelse i alle land.</p> <p>11.7) Innen 2030 sørge for allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom, særlig for kvinner, barn og eldre samt personer med nedsatt funksjonsevne.</p>	<p>Målet er det punktet som har blitt nevnt i alle sammenhenger gjennom prosessen og har skilt seg tydelig ut som et fokusområde i planarbeidet. Bærekraftperspektivet blir stadig viktigere, også for å utvikle attraktive tettsteder. Kommunen må være et allsidig samfunn, med mangfold og variasjon.</p> <p>Viktige stikkord: funksjonell, universell utforming, arkitektur, grønnstruktur, boligbygging, tilgjengelighet, trafikksikkerhet, mobilitet.</p> <p>Målet er delvis videreført fra gjeldende samfunnsdel, men har et nytt fokus som stammer fra arbeidsgrupper med politikere og innbyggermedvirkningen.</p>

Vi har attraktive og relevante møteplasser, for alle aldersgrupper, som sikrer liv i tettstedene.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>11.3) Innen 2030 oppnå en mer inkluderende og bærekraftig urbanisering med mulighet for en integrert og bærekraftig bosettingsplanlegging og -forvaltning som gir medbestemmelse i alle land.</p> <p>11.7) Innen 2030 sørge for allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom, særlig for kvinner, barn og eldre samt personer med nedsatt funksjonsevne.</p>	<p>Henger tett sammen med forrige mål om funksjonelle og attraktive tettsteder, men er allikevel et nøkkelgrep for å få til ønsket utvikling. Møteplasser er et tema som har skilt seg ut som særlig viktig gjennom innbyggermedvirkningen. Møteplasser kan både være formelle og uformelle og spontane eller strukturerte. Det er viktig å ha en variasjon i tilbudet, og at det er noe for alle. Møteplasser som fungerer godt for flere alders- og interessegrupper er med på å sikre liv i tettstedene. Dette er et viktig grep for å sikre et levende lokalsamfunn, øke attraktiviteten til Lunner og jobbe for bedre inkludering og folkehelse.</p> <p>Målet har fremkommet som et resultat av innspill gjennom hele prosessen. Særlig gjennom innbyggermedvirkningen og politiske arbeidsgrupper.</p>

Vi har tilgang på et større lokalt arbeidsmarked og effektive pendlemuligheter.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>Målet er plassert i tilknytning til FNs bærekraftsmål nr 8 da arbeidsmarkedet og utviklingen av et større marked henger tett sammen med økonomisk vekst. Et større lokalt arbeidsmarked kan bidra til verdiskaping i regionen og tiltrekke nye innbyggere.</p>	<p>Det er uttalt gjennom innbyggermedvirkningen at, selv om Lunner kommune er godt plassert i regionen og gir gode muligheter for pendling til Osloregionen, er det mange som ønsker seg flere lokale arbeidsplasser. Det kan ha en stor verdi for lokalsamfunnet i Lunner og ha flere fordeler i manges hverdag. Samtidig må kommunen jobbe for å sikre effektive og miljøvennlige pendlemuligheter til det regionale arbeidsmarkedet for å sikre gode rammer for pendlerne og gi gode muligheter til de som ønsker å bo i Lunner, men jobbe andre steder.</p>

Vi har trygge og forutsigbare rammevilkår for næringslivet, som gir høy verdiskaping i kommunen.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>8.3) Fremme en utviklingsrettet politikk som støtter produktiv virksomhet, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon, og stimulere til formalisering av og vekst i antallet svært små, små og mellomstore bedrifter, blant annet ved å sørge for tilgang til finansielle tjenester.</p> <p>9.2) Fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering, og innen 2030 betydelig øke næringslivets andel av sysselsetting og bruttonasjonalprodukt, i tråd med forholdene i de respektive landene, og doble denne andelen i de minst utviklede landene.</p> <p>17.17) Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og private og i det sivile samfunn, på grunnlag av partnerskapenes erfaringer og ressursstrategier.</p>	<p>Kommunens næringsliv er samlet sett en viktig bidragsyter til samfunnsutviklingen i Lunner. Lunner har i denne perioden hatt mer fokus på verdiskapingen i det lokale næringslivet enn tidligere. Kommunen sin rolle, som tilrettelegger og koordinator, er å sikre en forutsigbarhet og tydelige retningslinjer, samt være en god samarbeidspartner og pådriver.</p>

Lunner kommune har behovstilpasset og godt vedlikeholdt bygningsmasse og infrastruktur.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>9.1) Utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet, herunder regional og grensekryssende infrastruktur, for å støtte økonomisk utvikling og livskvalitet med vekt på overkommelig pris og likeverdig tilgang for alle.</p> <p>9.4) Innen 2030 oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med en mer effektiv bruk av ressurser og større anvendelse av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser, der alle land gjør en innsats etter egen evne og kapasitet.</p>	<p>Tilgang på grunnleggende infrastruktur som strøm, vann og internett er basisbehov i Norge i dag. Internett har vært et aktuelt tema gjennom prosessen og særlig gjennom innbyggerundersøkelsen og pågående bredbåndsprosjekt er det tydelig at dette er noe som må på plass. Kommunen ønsker å kommunisere digitalt med våre innbyggere, og må da også bidra i å legge til rette for at det er mulig for innbyggerne.</p> <p>Det ligger mange muligheter i å tenke nytt når det gjelder kommunens infrastruktur, blant annet innenfor klima og miljø.</p> <p>Målet stammer fra politiske arbeidsgrupper og innspill fra innbyggermedvirkningen, i tillegg til at området er et viktig kommunalområde.</p>

Lunner kommune ivaretar arbeiderrettigheter og fremmer et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
8.8) Beskytte arbeiderrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere, herunder arbeidsinnvandrere og særlig kvinnelige innvandrere, samt arbeidstakere i vanskelige arbeidsforhold.	Et mål for Lunner kommune som organisasjon. Det handler også om å se og bruke medarbeidernes potensiale best mulig, blant annet gjennom å sørge for høyt nærvær, heltidskultur og medarbeidere som bruker og utvikler sin kompetanse og blir i jobben. God ledelse er avgjørende for dette. Målet stammer fra FNs bærekraftsmål delmål 8.8.

Grønne Lunner – på lag med naturen

Vi har en bærekraftig kommune med miljøbevisste innbyggere, som har kunnskap og mulighet til å ta miljøvennlige valg.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>12.3) Innen 2030 halvere andelen matsvinn per innbygger på verdensbasis, både i detaljhandelen og blant forbrukere, og redusere svinn i produksjons- og forsyningskjeden, herunder svinn etter innhøsting.</p> <p>12.5) Innen 2030 betydelig redusere avfallsmengden gjennom forbud, reduksjon, gjenvinning og ombruk.</p>	<p>Det er bred enighet om at det å løse klima- og energiutfordringene er blant de største oppgavene vi står overfor i vår tid. Bærekraftig forbruk og produksjon handler om å gjøre mer med mindre ressurser. For å sikre gode levekår for nåværende og fremtidige generasjoner i Lunner må også hver enkelt forbruker endre livsstil. Dette er noe kommunen kan fremme og tilrettelegge for.</p> <p>I Lunner kommunes klima- og energiplan 2018-2022 er visjonen for området «Lunner kommune skal ha en bærekraftig samfunnsutvikling som bidrar til å nå nasjonale klimamål».</p> <p>Målet inspirert av Klima- og energiplan, i tillegg til at det har vært et innspill fra arbeidsgrupper med politikere. Målet er tilnærmet videreført fra gjeldende samfunnsdel.</p>

Lunner kommune har redusert klimagassutslipp i tråd med nasjonale mål.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>12.7) Fremme bærekraftige ordninger for offentlige anskaffelser, i samsvar med de enkelte landenes politikk og prioriteringer.</p> <p>12.3) Innen 2030 halvere andelen matsvinn per innbygger på verdensbasis, både i detaljhandelen og blant forbrukere, og redusere svinn i produksjons- og forsyningskjeden, herunder svinn etter innhøsting.</p> <p>12.5) Innen 2030 betydelig redusere avfallsmengden gjennom forbud, reduksjon, gjenvinning og ombruk.</p>	<p>Det anslås at rundt 20 % av de nasjonale utslippene av klimagasser kan knyttes til kommunale virkemidler og tiltak. Det er særlig utslippene i ikke-kvotepliktig sektor som kommuner har en mulighet til å påvirke. Det omfatter blant annet utslippene fra transport, landbruk, energibruk i bygg, avfallsbehandling og energiforsyning.</p> <p>Kommunen har flere roller og ansvarsområder som påvirker klimagassutslipp og energibruk; Lokal planmyndighet - Byggesaksbehandler - Eier av bygg og anlegg, inkludert kommunale veier - Grunneier og utbygger - Politisk aktør og lokal samfunnsutvikler - Deltaker i regional planlegging - Tjenesteleverandør, blant annet; - Ansvarlig for skoleruter, pasienttransport m.m. - Ansvarlig for håndtering av avfall, vann og</p>

	<p>avløp - Eier og drifter av kjøretøy - Innkjøper av varer og tjenester.</p> <p>Det er en generell bred enighet om at klima og miljø står høyt i planarbeidet. Målet er videreført fra klima- og energiplan for Lunner 2018-2022. Målet bygger på visjonen fra klima- og energiplanen som er: «Lunner kommune skal ha en bærekraftig samfunnsutvikling som bidrar til å nå nasjonale klimamål»</p>
--	---

Lunner kommune tar vare på de særpregene som kjennetegner Lunner, med kulturminner, kulturlandskap og nærhet til naturen.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>11.4) Styrke innsatsen for å verne om og sikre verdens kultur- og naturarv.</p> <p>15.1) ... sikre bevaring, gjenoppretting og bærekraftig bruk av ferskvannsbaserte økosystemer og tjenester som benytter seg av disse økosystemene, på land og i innlandsområder, særlig skoger, våtmarker, fjell og tørre områder, i samsvar med forpliktelser i henhold til internasjonale avtaler.</p> <p>15.2) ... fremme gjennomføring av en bærekraftig forvaltning av all slags skog, stanse avskoging, gjenopprette forringede skoger og i betydelig grad øke skoggjenreising og nyplanting på globalt nivå.</p> <p>15.8) ... innføre tiltak for å unngå innføring og spredning av fremmede arter og for i betydelig grad å redusere fremmede arters påvirkning på land- og vannbaserte økosystemer, samt kontrollere eller utrydde prioriterte miljøfremmede arter.</p> <p>15.9) ... innarbeide prinsipper om økosystemer og biologisk mangfold i nasjonale og lokale planleggings- og utviklingsprosesser, strategier for fattigdomsreduksjon samt regnskaper.</p>	<p>Lunner er en jordbrukskommune og en kommune med en rik natur og kulturhistorie vi både ønsker å ivareta og tilgjengeliggjøre. Kommunen har et stort ansvar i å ivareta kulturlandskapet og kulturminner i kommunen. Samtidig er noen av de viktigste kvalitetene Lunner har knyttet til nettopp dette. Vi må derfor ivareta og fremme dette på en måte som ikke forringer natur- og kulturverdiene våre.</p> <p>Målet stammer fra arbeidsgrupper med politikere, og innspill fra befolkningen gjennom bl.a. innbyggerundersøkelsen og kulturminneplan.</p>

Lunner kommune legger til rette for friluftsliv, naturopplevelse og idrett, og sikrer forsvarlig bruk av naturen.

Relevante FN17 delmål:	Bakgrunn for målet
<p>15.1) ... sikre bevaring, gjenoppretting og bærekraftig bruk av ferskvannsbaserte økosystemer og tjenester som benytter seg av disse økosystemene, på land og i innlandsområder, særlig skoger, våtmarker, fjell og tørre områder, i samsvar med forpliktelser i henhold til internasjonale avtaler.</p> <p>15.2) ... fremme gjennomføring av en bærekraftig forvaltning av all slags skog, stanse avskoging, gjenopprette forringede skoger og i betydelig grad øke skoggjenreising og nyplanting på globalt nivå.</p> <p>15.8) ... innføre tiltak for å unngå innføring og spredning av fremmede arter og for i betydelig grad å redusere fremmede arters påvirkning på land- og vannbaserte økosystemer, samt kontrollere eller utrydde prioriterte miljøfremmede arter.</p> <p>15.9) ... innarbeide prinsipper om økosystemer og biologisk mangfold i nasjonale og lokale planleggings- og utviklingsprosesser, strategier for fattigdomsreduksjon samt regnskaper.</p>	<p>Lunner er en jordbrukskommune og en kommune med en rik natur vi både ønsker å ivareta og tilgjengeliggjøre. Naturen i Lunner er en av de viktigste kvalitetene som fremheves når vi prater om Lunner, men allikevel er ikke naturen like lett tilgjengelig for alle. I et folkehelseperspektiv har kommunen anledning Noen viktige punkter er bl.a. å legge til rette for lavterskel aktivitet i naturen, sikre tilgang til idrett for alle, legge til rette for naturopplevelser i hverdagen samtidig som vi sikrer en forsvarlig bruk av naturen.</p> <p>Målet stammer fra arbeidsgrupper med politikere, og innspill fra befolkningen gjennom bl.a. innbyggerundersøkelsen.</p> <p>Målet ivaretar formålet til markaloven.</p>